

Држава мање тргује с домаћим банакама

Приноси на записе и даље опадају, чак и при расту референтне каматне стопе чему је допринела значајна ликвидност државе

Агресивнијим изласком на међународно тржиште обвезница држава је смањила задуживање код домаћих банака. То је, уосталом, била и стратегија министарства финансија која се, што признају и сами банкари, реализовала и у пракси.

ЗАДУЖЕЊЕ НА МЕЂУНАРОДНОМ ТРЖИШТУ

СЕПТЕМБАР 2012.

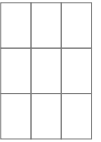
1 милијарда долара
6,6% камата
10 година рок доспећа

НОВЕМБАР 2012.

750 милиона долара
5,25% камата
5 година рок доспећа

ФЕБРУАР 2013.

1,5 милијарду долара
5,15 % камата
7 година рок доспећа

У Рајфајзен банци кажу да је у првом кварталу 2013. године у односу на исти период прошле године за петину пала понуда динарског дуга (мерено на годишњем нивоу). Како сами наводе, њихов „апетит“ за ризиком динарских емисија константно расте, а томе је допринела фискална консолидације и најављеним приливом инвестиција у овој години.

То што су сада банке делимично остале без најбољег клијента државе не значи да ће новац који није нашао пласману динарским обвезницама преусмерити у привреду, кажу економисти.

– Банкама је сада могућност пласирања капитала нешто скученија – каже Иван Николић, сарадник Економског института – Али то не значи да ће се оне окренути привреди. Врх задуживања привреда је достигла 2009. године и када се посматра изложеност предузећа у еврима јасно је да се они раздужују. Проблем код кредитирања привреде је у томе што је новац отишао у секторе код којих су с кризом цене пале, попут некретнина, па новац не може да се врати. За кредитирање привреде пресудни су добри пројекти, а њих као да нема.

Да је куповина динарских обвезница за банке и даље добар посао види се и по томе што је Управа за јавни дуг успешно пласирала седмогодишње динарске записе код којих је понуда инвеститора надмашила обим еми-

сије. Држава, иначе, жели да продужи рочну структуру укупног јавног дуга који је сада претежно краткорочни. Иначе, приноси на записе наставили су да опадају, чак и при расту референтне каматне стопе чему је пре свега допринела значајна ликвидност државе. Тако ће, према процени ана-

литичара Рајфајзен банке, остати током 2013. године под претпоставком да не буде већих турбуленција на политичком плану, док ће пад приноса ићи највише до нивоа процењене инфлације на крају године од осам до девет процената.

Према подацима Министарства финансија и привреде нови пласман еврообвезница у износу од 1,5 милијарди долара повећао је јавни дуг на 19,4 милијарди евра у фебруару ове године, односно на 57,7 одсто БДП-а, Како истиче тим Рајфајзен банке, удео јавног дуга у прогнозираном БДП-у за 2013. годину повећао се са 52,8 процената у јануару на 57,3 одсто у фебруару. Од почетка спровођења стратегије замене скупих дугова јефтинијим, јавни дуг је нарастао од септембра 2012. до фебруара 2013. на 3,2 милијарде евра, од чега 3,25 милијарди долара потиче од три емисије еврообвезница.

Повећање дуга је намењено превременој отплати дела кредита Лондонском клубу кредитора у износу 400 милиона долара, који носи камату од 6,75 одсто, док ће остатак дуга у истом износу бити враћен у другој половини ове године, чиме ће за издатке за камате, према речима министра финансија и привреде, бити уштеђена једна милијарда динара у буџету.

Задуживање у доларима подразумева и могући проблем девизног ризика, пошто су приливи у земљу углавном деноминирани у еврима, док је нови дуг деноминован у доларима.

– Успех одржавања нивоа учешћа јавног дуга у бруто друштвеном производу (БДП) зависиће од успешног почетка пројекта реструктурирања, који према плану треба да се оконча у јуну 2014. године, наводи се у анализи истраживачког тима Рајфајзен банке. Ипак, акциони план још недостаје, док је број јавних предузећа која се обраћају влади за финансијску помоћ све већи, додаје се и примећује да „није да је влада спремна да изађе у сусрет свим захтевима, али су компаније на листи за приватизацију приоритет“.

Јована Рабреновић

Банке губе рачуницу

Домаће банке, поготово оне са страним капиталом, све мање тргују с државом, односно централном банком. Према речима једног од наших банкара који би да остане анониман у питању није нека зла намера, већ једноставно – губитак рачунице. Србија се све више задужује у иностранству продајући своје дугорочне папире по веома повољним ценама. Нижим него што су код куће. Пошто су државне обвезнице нуде по цено од око десет одсто, а трезорски записи по 9,2 процента, при референтној каматној стопи од 11,75 одсто, јасно је да се банкама не исплати да купују домаће хартије од вредности. Прошло је, кажу, време када се могло лепо зарађивати у пословима са државом Србијом и НБС.